

Om træk og trækfugle

Mandag den 13. januar

20 medlemmer + 6 gæster var mødt op denne aften til Bjarne Bo Jensens foredrag om træk og trækfugle. Foredraget var ledsaget af en fremragende PowerPoint præsentation, der på fineste vis underbyggede foredragsholderens vel fortalte indlæg.

Først blev vi præsenteret for andre skabninger, der også gør brug af at kunne trække, når det er småt med føde på opholdsstedet: Fx rensdyr, gnuer og monarksommerfugle. Men herefter koncentrerede foredraget sig om fuglene, der er den gruppe af hvirveldyr, der i størst udstrækning gør brug af at kunne trække mellem yngle- og overvintringsområde, eller fra steder med knaphed på føde til områder med større fødeudbud. Vi så, hvorledes hastigheden af trækket varierer, når fuglene flyver mellem yngleområde og overvintringsområde. Her tager det næsten dobbelt så lang tid som den omvendte vej, hvor fuglen skal hurtigst muligt til yngleområdet for at finde mage og besætte territorium. Ruterne er også forskellige, idet turen til yngleområdet går en mere direkte vej, end vejen tilbage, hvor ruten er lagt over områder, hvor fuglen hyppigere kan raste over længere tid og få tilført energi i form af føde. Det forholder sig dog lige omvendt med lille kobbersnepe, hvor ynglebestanden i Alaska tager turen over Stillehavet i ét stræk til New Zealand, ca. 12.000 km. I modsat retning tager den turen over det østlige Australien, Indonesien, Kina og Sibirien tilbage til Alaska. Hvordan den klarer 12.000 km over åbent vand i ét stræk uden hvil og føde, ved man ikke. Vi blev også præsenteret for havternens lange træk mellem Arktis og Antarktis. Vore hjemlige hætte- og stormmåger trækker vest på om vinteren og afløses af måger østfra. Vi blev også gjort bekendt med såkaldte "bukkespringstræk", hvor f.eks. mange småfugle fra det nordlige Skandinavien trækker til Mellemeuropa fordi de mere nærliggende områder som f.eks. Danmark og Nordtyskland allerede er "fyldt op" af samme art. Interessant er det også at høre, at specielt øst-vest trækkende fugle udnytter lavtrykkene til at få ekstra skub bagpå, og dermed komme hurtigere til målet samtidig med energibesparelse.

Vi hørte også lidt om de myter, der knytter sig til fugletrækket, fx den velkendte om, at man før i tiden mente, svalerne overvintrede på bunden af søerne, fordi det er det første sted, man ser svaler om foråret, når de jager insekter tæt på vandoverfladen. En anden interessant historie handler om bramgåsen, som man mente transformerede sig til et krebsdyr, såkaldte langhalse, der med lidt god vilje minder om gåsens mørke hals og de hvide kinder. På engelsk: Barnacles, og bramgåsen hedder på engelsk Barnacle Goose. Samme krebsdyr, fandt man ud af, var ganske velsmagende, så man troede faktisk, man spiste gåsesteg.

I sidste afdeling af foredraget hørte vi lidt om, hvorledes fuglene orienterer sig, og hvordan de ved, om de er det rigtige sted. Dette er en kombination af jordens magnetfelt, solens stilling, lugtene i de forskellige landskaber og fuglens indbyggede navigeringsudstyr, og ikke mindst tillæring. Vi fik historien om forsøget i 1950'erne, hvor man flyttede et antal stære, ungfugle og voksne fra Holland til Schweiz. Normalt overvintrer stærene i Kanalegnene og fuglene ville således fra Holland trække mod sydvest. Fuglene der var kommet til Schweiz delte sig, således at ungfuglene generelt ville flyve mod sydvest, som de var "programmeret" til, mens de gamle fugle godt fattede, at noget var galt og trak mod nordvest.

Der er ingen tvivl om at alle fik et fint indblik i de mange aspekter af fugletrækket og alle blev ganske givet også en hel del klogere.

Per